

Imatges de l'exposició Salvador Seguí, el Noi del Sucre

Lleida, desembre del 2023



ELS FILLS DE PUTA

Els Seguí Rubinat arriben a Barcelona el 1888, coincidint amb la celebració de l'Exposició Universal. El seu únic fill, a qui posen de nom Salvador, tot just ha fet l'any. La família ha decidit canviar la seva vida a Tornabous, un petit poble de l'Urgell, per la promesa d'un futur més pròsper a la ciutat industrialitzada. Un viatge reproduït per tantes altres famílies de l'època. Però darrere la lluentor del gran esdeveniment, hi batega una ciutat plena a vessar d'obres que viuen al dia, que té en el districte V —rebatejat anys després com a Barri Xino— el seu exponent més diàfan. Aquesta és, precisament, la primera destinació dels Seguí Rubinat. El caràcter del petit Salvador comença a forjar-se envoltat de contrastos, de misèria i d'injustícia, i s'impregna de l'ideari àcrata que circula, pel boca-orella, entre els qui no han tingut la sort de néixer en el bressol adequat. Encara d'adolescent, lidera una colla d'amics del barri, seduïts per l'anarquisme i partidaris de l'acció directa, que s'autoanomenen —no es pot ser més explícit— «els Fills de Puta», coneguts més endavant com a «els Sense Nom». Ell potser encara no ho sap, o potser sí, però ja és un revolucionari.



UNA VICTÒRIA AGRA

El conflicte de La Canadenca posa a prova la capacitat de la CNT i del seu nou líder, Salvador Seguí. Com en altres conflictes socials, una petita espurna provoca l'incendi. La intenció de modificar les condicions laborals de vuit administratius acaba amb la mobilització obrera més important de la història d'Espanya. Un darrere l'altre, tots els sectors industrials van sumant-se a la vaga i provoquen el col·lapse. Una ciutat a les fosques pels talls d'abastiment energètic i una premsa controlada pel Sindicat d'Arts Gràfiques, que refusa publicar qualsevol nota contrària als interessos dels manifestants. La mà dura no fa efecte. El govern de l'Estat, presidit pel comte de Romanones, no veu cap més sortida que asseure's a negociar. La fi del conflicte s'escau el 19 de març de 1919, durant el míting a la plaça de toros de Les Arenes. La intervenció de Seguí decanta la balança. Els afiliats, contra tot pronòstic, voten favorablement a l'abandó de la vaga. El govern ha accedit a les demandes, entre les quals, l'aprovació de la jornada laboral de vuit hores. Aparentment, assistim a dues victòries: una de col·lectiva, la de la classe obrera, i una de particular, la de Salvador Seguí. A la pràctica, el míting de Les Arenes és el preludi d'un període de violència social sense precedents. En el cas de Seguí, suposa la seva sentència.



un món nou

«La millor dinamita és la raó», expressa una il·lustració publicada el 1893 a *La Tramontana*, el primer diari obrerista escrit en català. La tradició llibertària atorga un valor suprem a l'educació, com a eina bàsica per alliberar-se de l'hegemonia cultural imposada per la burgesia. Això ho sap Francesc Ferrer i Guàrdia, qui torna de França imbuït en els principis de l'anarcosindicalisme i funda l'Escola Moderna, un projecte educatiu fonamentat en el lliurepensament. A la Barcelona de principis del segle xx, l'índex d'analfabetisme no baixa del 60 % i l'oci dels obrers no s'entén sense l'abús de l'alcohol. Cal comptar amb institucions pròpies de formació i lleure. Apareixen els ateneus. I és precisament allà, a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, on la vèrbola del jove Seguí impressiona un dels seus fundadors, Francesc Layret. L'altre centre de formació de la consciència obrera ha de ser, és clar, el sindicat. Un òrgan de poder independent a partir del qual construir la nova i desitjada societat obrera. Molts són els qui, des de la política, festegen la classe treballadora organitzada. En Seguí és un dels primers a veure que la força del sindicat rau, justament, en la seva independència.



ÁNGEL PESTAÑA

Sindicalista d'origen leonès. Arriba a Barcelona el 1914, pocs dies després d'escalar la Primera Guerra Mundial. Inicialment, la seva figura es contraposa a la de Salvador Seguí, a qui té per excessivament moderat. Després del triomf de la Revolució Russa, Pestaña assisteix a Moscou a la celebració de la Tercera Internacional. En torna profundament decebut: «Me'n vaig recordar d'en Seguí. Me'n vaig recordar de les seves paraules el dia del nostre congrés, quan el 90 % de nosaltres estíem enlluernats amb el paradís roig». Amb el temps, les posicions de Seguí i de Pestaña es van continuar acostant. L'agost de 1922 sobreviu miraculosament a un atentat a la ciutat de Manresa, en el moment àlgid del pistolisme.

Sindicalista de origen leonés. Llega a Barcelona en 1914, pocos días después de estallar la Primera Guerra Mundial. Inicialmente, su figura se contrapone a la de Salvador Seguí, a quien tiene por excesivamente moderado. Tras el triunfo de la Revolución Rusa, Pestaña asiste a Moscú a la celebración de la Tercera Internacional. Regresa profundamente decepcionado: «Me acordé de Seguí. Me acordé de sus palabras el día de nuestro congreso, cuando el 90% de nosotros estábamos deslumbrados con el paraíso rojo». Con el tiempo, las posiciones de Seguí y Pestaña siguieron acercándose. En agosto de 1922 sobrevive milagrosamente a un atentado en la ciudad de Manresa, en el momento álgido del pistolismo.

This trade unionist, originally from León, arrived in Barcelona in 1914, a few days after the outbreak of the First World War. Initially, he took an opposing view to that of Salvador Seguí, whom he regarded as excessively moderate. After the triumph of the Russian Revolution, Pestaña attended the Third International in Moscow. He returned deeply disappointed: "I remembered Seguí. I remembered his words, on the day of our congress, when 90% of us were dazzled by the Red paradise." Over time, Seguí's and Pestaña's positions became more closely aligned. In August 1922 he miraculously survived an assassination attempt in the city of Manresa, at the height of pistolismo, a period of tension between trade unionists and employers marked by a proliferation of armed groups.

DONES!

CUIDEU EL VOSTRE COS
TANT COM EL VOSTRE VESTIT

feu gimnàstica!

que és salut, joventut
i bellesa.

L'Ateneu Enciclopèdic Popular

inaugura el dia 2 de Juny
les classes matinals i nocturnes
de gimnàstica femenina.

NO HI MANQUEU!

L'A. E. P. us ofereix aquesta oportunitat de conservar-vos joves i fortes.

PREUS POPULARS

SECCIO DE GIMNASTICA I ESPORTS

CLASSES GENERALS MASCULINES MAGNÍFIQUES INSTAL·LACIONS AMPLIADES

ALEJANDRO LERROUX

Polític d'origen andalusí, porta a terme una bona part de la seva activitat a la ciutat de Barcelona. Fundador del Partit Republicà Radical, la seva proverbial oratòria li proporciona una quantitat ingent de seguidors. El jove Seguí inicialment simpatitza amb el to maximalista de Lerroux, però aviat passa a considerar-lo un perill per als interessos de la classe obrera. En un miting lerrouxista al Teatre Condal, Seguí s'enfronta als seus seguidors acusant-los de difamar-lo des de les pàgines d'*El Progreso*, diari afí als posicionaments de Lerroux. L'incident acaba amb un mort i amb Seguí empresonat.

Político de origen andaluz, lleva a cabo buena parte de su actividad en la ciudad de Barcelona. Fundador del Partido Republicano Radical, su proverbial oratoria le proporciona una ingente cantidad de seguidores. El joven Seguí inicialmente simpatiza con el tono maximalista de Lerroux, pero pronto pasa a considerarlo un peligro para los intereses de la clase obrera. En un mitin lerrouxista en el Teatro Condal, Seguí se enfrenta a sus seguidores acusándolos de difamarle desde las páginas de *El Progreso*, diario afín a los posicionamientos de Lerroux. El incidente termina con un muerto y con Seguí encarcelado.

Despite being of Andalusian origin, this politician carried out a large part of his activity in the city of Barcelona. Founder of the Radical Republican Party, his gift for public speaking earned him a huge following. The young Seguí initially sympathised with Lerroux's maximalist tone, but soon came to regard him as a danger to the interests of the working class. At a pro-Lerroux rally in the Teatro Condal in Madrid, Seguí confronted the man's supporters, accusing them of defaming him on the pages of *El Progreso*, a newspaper sympathetic to Lerroux's cause. The incident ended with one dead and Seguí imprisoned.



EL TRIO

Seguí i Companys tenen un origen comú. El Noi del Sucre neix a Tornabous l'any 1887. Lluís Companys ho fa cinc anys abans al Tarròs, pedania del poble de Seguí. La coneixença entre ells sembla que es deu a la relació entre ambdues famílies. A part d'això, les coincidències són poques. Companys és fill de terratinents i arriba a Barcelona per estudiar batxillerat. Aviat entaula una forta amistat amb un jove de ment brillant, descendent, com ell, de família burgesa, Francesc Layret. Junts estudien dret, es converteixen en agitadors universitaris i acaben formant part del nucli fundador del Partit Republicà Català. La relació entre Layret i Seguí s'atribueix a la presència recurrent de Seguí a les sessions de l'Ateneu Enciclopèdic, entitat impulsada per Layret. Per a Seguí, Companys i Layret són un parell de burgesos, però hi ha quelcom de genuí que els uneix, i els converteix en una mena de trinitat. Companys i Layret no combreguen amb les idees llibertàries de Seguí, i Seguí desconfia sistemàticament de tots els partits polítics. Però això no els impedeix compartir taula i debat cada tarda al Tostadero. Entre discussions i arengues, no són capaços d'imaginar fins a quin punt n'estan, d'units, els seus destins.

TREMOLA BARCELONA

Catalunya, a començaments del segle xx, planteja un model socioeconòmic que es reproduïx cíclicament, i que es resumeix en un principi d'allò més bàsic: l'economia va bé, però a la gent li va malament. El procés d'industrialització i els efectes de la Primera Guerra Mundial provoquen l'enriquiment de les elits i l'entrada de divises. La torna és una inflació desbocada i l'encariment del mercat immobiliari. La vida al camp garantia l'accés als béns de subsistència gràcies al conreu de la terra. A la ciutat es paga per tot. Tot depèn d'un salari i d'algú que el proveeixi, el menjar inclòs. La situació es va tornant insostenible. La pressió augmenta i les societats obreres emergeixen com a vàlvula de canalització del descontentament. Se succeeixen les mobilitzacions, en forma de manifestacions i de vagues. Apareixen les primeres organitzacions, i en Seguí ja és allà per ajudar-les a néixer. El 1907 sorgeix Solidaritat Obrera i, tres anys més tard, la CNT, un sindicat que impulsaria un moviment obrer sense precedents i que tindria en Salvador Seguí, conegut ja amb el sobrenom del Noi del Sucre, el seu líder natural.

EL CARISMA

En Seguí és un lector àvid, recol·lector d'influències que metabolitza ràpidament en forma d'un discurs vibrant. Per la seva tauleta de nit hi passen autors com Nietzsche, Aristòtil o Descartes. Però no ens confonguem, el Noi del Sucre és un home d'acció. Les seves paraules volen com llambordes en direcció a tot allò establert. Amb 14 anys ja parla a les assemblees obreres, i als 16, és un habitual de les tertúlies. No és clar que arribi a signar cap obra, per bé que hi ha qui li atribueix un parell de novel·les: *Escola de rebel·lia* i la recentment apareguda *El optimismo de Silverio Salgado*. Molt del que sabem del pensament de Seguí és el que ens diuen que va dir. És difícil desgranar l'essència del que és collita pròpia del transmissor. On coincideixen tots els qui el coneixen és en la impressió que provoca el seu tracte. La seva personalitat és magnètica i no té por d'adreçar-se a qualsevol auditori sense ni un trist paper amb quatre notes que l'empari. Com aquella nit a l'Ateneu Sindicalista del carrer de la Paloma, on pren la paraula a les 9 del vespre i no la deixa fins a les 4 de la matinada. Sense cap altre instrument que la seva pròpia veu, la mateixa amb la qual, anys abans, havia fet canviar de parer tota una plaça durant el míting de Les Arenes.

LA CIUTAT SALVATGE

Pels carrers de la Barcelona dels anys vint hi circula una fauna d'allò més variada. Espies, intel·lectuals, contrabandistes, «homes de negocis», bohemis de tot pelatge i traficants de qualsevol cosa. La neutralitat de l'Estat espanyol durant la Gran Guerra és un reclam per a nàufrags. A Barcelona hi aterren un núvol de personatges de passat poc clar, amb el desig —o la necessitat— de reinventar-se. Els qui espremen la nit en locals on sona el cuplet, el tango o el xarleston es divideixen en dues famílies: la bohèmia negra d'extracció obrera, a la qual pertany Seguí, i la bohèmia rosa dels fills de la burgesia. Sovint es barregen, però tothom sap qui és qui. Al carrer, les conseqüències de la resolució aparent del conflicte de La Canadenca no es fan esperar. La patronal no es resigna a la seva sort i percudeix amb els locauts, tancar temporalment les fàbriques per escanyar i amansir els treballadors. El mateix 1919 apareix el Sindicat Lliure, contrapoder obrer patrocinat per la patronal, amb el vistiplau de l'autoritat militar. I no oblidem un petit detall: la ciutat és plena d'armes, i de persones que saben utilitzar-les esperant rebre un encàrrec.



FRITZ STALLMANN

D'origen austríac, el fals baró de König és el paradigma del personatge obscur que arriba a Barcelona com a conseqüència de la Primera Guerra Mundial. És membre del servei secret austrohongarès, contraespia de França i estafador acreditat. Entaula relació amb el comissari Bravo Portillo, el qual, després de ser destituït del càrrec, recluta una banda de pistolers pagada per la patronal per atemptar contra els líders sindicals. Després de la mort de Portillo, Stallmann, si és que aquest n'és el nom autèntic, s'erigeix en líder de la banda.



SEVERIANO MARTÍNEZ ANIDO

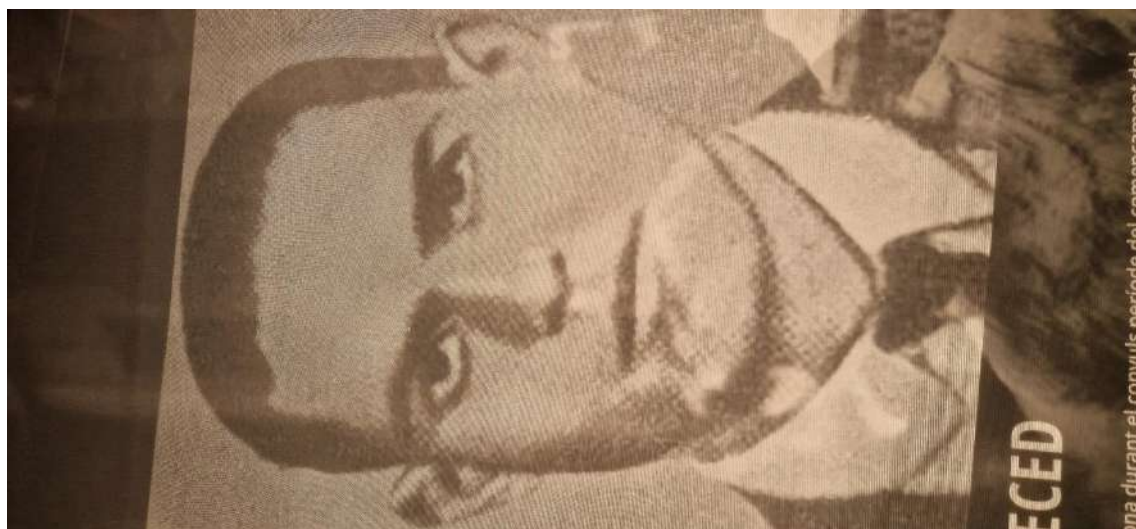
Militar nascut a Ferrol. Arriba a Barcelona el 1919 per ocupar el càrrec de governador militar. Més tard se li proposa, i ell ho accepta, el càrrec de governador civil. Enemic declarat de la CNT, té carta blanca del govern de l'Estat, que presideix Eduardo Dato, per reprimir la conflictivitat social per tots els mitjans. L'any 1922 és destituït del càrrec. La seva tasca, no obstant això, és reconeguda per Foment del Treball Nacional i una bona part dels industrials catalans.

LA CAÇA

Que en Seguí té els dies comptats és de domini públic. Ho sap Francesc Macià, membre i fundador d'Estat Català i futur president de la Generalitat, qui li envia una carta alertant-lo del perill. Ho sap la Teresa, la seva companya, qui, després de passar la nit en blanc per la temptativa d'assassinat del dia anterior, li demana, li suplica, que es quedi a casa. I ho sap ell mateix, quan el 10 de març de 1923 surt amb la seva pistola Star a la butxaca per anar a pagar la setmanada als treballadors que pinten la casa que el seu amic Companys té al Poble-sec. Però el destí confirma la màxima de Seguí: «Quan venen a per tu, tant se val què facis. Si et volen matar et maten». D'ençà de la resolució del conflicte de La Canadenca, el Noi té enemics a tots els bàndols. La seva mort convé a massa gent. El sector més radical de la CNT desconfia del seu pragmatisme. La patronal, per la seva banda, considera més perillós aquest Seguí moderat, capaç d'unir les forces sindicals, que totes les bombes juntes. El final del Noi del Sucre està escrit.

MANUEL BRAVO PORTILLO

Nascut a Filipines. És nomenat comissari a les ordres del capità general de Catalunya, Joaquim Milans del Bosch. La seva activitat es concentra en la repressió dels moviments obrers. Després de ser destituït del càrrec, continua la seva activitat des de l'ombra, protegit per la patronal i el mateix Milans del Bosch. Amb la col·laboració del seu soci, el fals baró de König, recluta un grup de pistolers per atemptar contra els líders obrers. Mor assassinat el setembre de 1919.



INOCENCIO FECED

Nascut a Saragossa, es troba a Barcelona durant el convuls període del començament del segle xx. Militant anarquista, admirador declarat de Salvador Seguí, canvia de bàndol, diuen, després de patir un interrogatori a mans del comissari Miguel Arlegui. Ja com a membre del Sindicat Lliure, se li atribueixen diversos atemptats contra membres de la CNT, com la bomba del Cabaret Pompeya. Forma part de l'escamot que atempta contra Salvador Seguí el 10 de març de 1923. Hi ha fonts que asseguren que és l'autor material de la mort del líder sindical.

Avui . Hoy . Today

La precariedad laboral y el paro generan 170.000 depresiones cada año

Un informe del Ministerio de Trabajo señala que casi la mitad de los ocupados en España sufren algún tipo de precariedad laboral

El Periódico 17.03.2023

Un 14,3% de les llars amb carències materials i socials a Espanya van patir pobresa energètica l'any 2021

Ara 29.06.2022

La electricidad de España: un producto en manos de cuatro estados extranjeros

CRISI MIGRATÒRIA

Almenys 441 migrants han mort al Mediterrani durant el primer trimestre de 2023

És la xifra més alta des del 2017

El Punt Avui 13.04.2023

CRISI MIGRATÒRIA

Noves mobilitzacions a França contra la reforma de les pensions

Segre 19.04.2023

Salvador Seguí, el Noi del Sucre. Giravolt, programa del circuit català de RTVE. 1977 (fragment)
Federica Montseny parla sobre Salvador Seguí.

LA MORT QUOTIDIANA

«La mort és quotidiana, la mort és lo més quotidià». Aquesta frase premonitòria, pronunciada pel mateix Seguí, etiqueta a la perfecció una època que passarà a la història com «els anys del pistolisme». Les ferides obertes durant el conflicte de La Canadenca segueixen supurant un concentrat d'odi. El Sindicat Lliure, l'arma de la patronal per contrarestar l'acció dels grups anarquistes, compta amb carta blanca de les autoritats per defensar a trets els interessos de qui el paga. Al si de la CNT, les dissensions augmenten. D'una banda, els pragmàtics, partidaris del pacte i de buscar el consens amb altres forces sindicals, representats per Seguí; de l'altra, els qui s'estimen més tirar pel dret i deixar parlar les bombes. L'increment en la demanda de manufactures provocat per la Primera Guerra Mundial es frena amb la finalització del conflicte. El negoci se'n ressent. Els morts de tots els bàndols són un degoter diari i constant. És el temps dels assassins. Al mig, un Seguí de pensament cada cop més elevat, que ha anat adaptant el seu discurs emmotllant-lo a la realitat. Cada vegada més incòmode per a uns, directament letal per als altres.

